

'Ik blijf tot het einde'

Hevig protest tegen kernafval in Gorleben

Achtergrond - 10 november 2008

(10 november 2008) Ruim zestienduizend demonstranten hebben in het gehucht Gorleben in Nedersaksen tegen de komst van zwaar nucleair afval geprotesteerd. Kernenergie is weer helemaal terug op de politieke agenda in Duitsland.

De weg door het bos van Gorleben naar de tijdelijke opslagplaats voor zwaar nucleair afval heeft zaterdag 8 november surrealistische trekjes. Honderden tractoren staan met hun hefvorken omhoog langs de weg opgesteld, als een soort erehaag voor de duizenden demonstranten die deze dag in honderden bussen uit heel Duitsland naar Gorleben zijn gekomen. Tussen de tractoren staan, een meter of tien in het bos teruggetrokken, eindeloze pelotons politie, in het groen gekleed, voorzien van witte helmen en wapenstokken. In de lucht dreunen de motoren van laaghangende politiehelikopters.

Over de weg tussen de dennenbomen trekt een bonte stoet van duizenden Duitsers langs de zwaar bewaakte opslagplaats voor zwaar nucleair afval, dat de afgelopen jaren vanuit de Franse opwerkingsfabriek in La Hague in treinwagons naar Gorleben is gebracht. Alternatievelingen met lange baarden delen brochures van obscure politieke partijen als de `Ökologische Linke` uit. Colonges clowns met witgeschilderde gezichten en rode neuzen rennen tussen de demonstranten door en persifleren de houterige bewegingen van de politie. Oorverdovende sambabands zorgen ervoor dat studenten samen met in de jaren gekomen hippies warm blijven.

Het merendeel van de demonstranten bestaat echter uit doorsnee burgers. Ze verzetten zich tegen de komst van het nucleaire afval naar Gorleben. Bovendien maken de demonstranten zich zorgen over de hernieuwde discussie over de voordelen voor kernenergie.

'Atomausstieg'

Cem Özdemir is een van hen. Hij is Europarlementariër en beoogd voorzitter van Bündnis90/Die Grünen en loopt dit jaar eveneens in de demonstratie mee. "De CDU en de FDP dreigen in september 2009 de parlementsverkiezingen te winnen. Dat zou de Ausstieg uit de Atomausstieg betekenen", aldus Özdemir.

Hij doelt op de overeenkomst die de rood-groene regering van Gerhard Schröder in 2000 met de kernindustrie in Duitsland sloot. Toen werd vastgelegd dat over een periode van dertig jaar alle kerncentrales in Duitsland gesloten worden. Maar de Duitse kernenergielobby en partijen als de CDU en de FDP hebben de – tot voor kort – de pan uitrijzende olieprijs en de discussie over CO2-uitstoot aangegrepen om te overwegen de bestaande kerncentrales langer draaiende te houden.

Özdemir loopt om nog een andere reden mee in de demonstratie: “De wantoestanden in Asse.” Hij doelt op het radioactief vervuild water, dat al jarenlang uit een zoutkoepel in Asse, niet ver van Gorleben, lekt. Dit bleek afgelopen zomer uit een rapport van het ministerie van Milieu van Nedersaksen. Asse is een proefmijn voor de opslag van nucleair afval en diende als voorbeeld voor een mogelijke opslag van zwaar nucleair afval in Gorleben. “Men kan stellen dat de veiligheid van Asse nergens is bewezen”, zei de federale minister van Milieu Sigmar Gabriel in september. “Asse is de meest problematische kernenergielocatie in Europa.”

Omstreden Groenen

Özdemir demonstreert vandaag voor de eerste keer in Gorleben. Hij is één van de vele nieuwelingen. Aan de zee van groene vlaggen te zien, is een groot deel van de nieuwe generatie demonstranten lid van Bündnis90/Die Grünen. Deze partij mobiliseerde haar leden dit jaar voor het eerst sinds lange tijd weer actief om naar Gorleben te gaan. De Groenen waren er de afgelopen jaren niet erg geliefd. Veel bewoners uit de regio vonden de Atomausstieg van 2000 een veel te laf compromis. ‘Sehe ich grün, sehe ich rot (zie ik groen dan word ik woedend)’, staat er dan ook op een bord op een van de tractoren. De leus is dubbelzinnig uit te leggen. Waarschijnlijk richt de woede van de tractorbestuurder zich op de in groen geklede politie, maar het kan ook een protest tegen de Groenen zijn.

Kritiek op de prominente groene politici luidt dat zij alleen in Gorleben verschijnen om met hun hoofd in de krant te komen. Om dit tegen te gaan hebben dit jaar veel vooraanstaande Groenen besloten om ook aan de zitblokkades voor de ingang van de opslagplaats mee te doen. Eén van de prominente straatzitters is voorzitter Claudia Roth. Ze zit op het steenkoude asfalt vlak naast Gerd Jansen, een dertigjarige informaticus uit de buurt van Stuttgart. “Ik ben al voor de vierde keer in Gorleben”, vertelt hij. “Ik blijf tot het einde.”

Ook volgens Jansen bevindt de kernenergiediscussie in Duitsland zich op een keerpunt. “We moeten voorkomen dat een zwart-gele coalitie de Atomausstieg terugdraait.” Aangenaam zijn de zitblokkades volgens Jansen niet. “Natuurlijk

bestaat het gevaar dat de politie geweld tegen je gebruikt. Vooral op het moment dat er geen media in de buurt zijn, treden ze hard op. In voorgaande jaren heb ik gezien hoe ze demonstranten in hun ogen prikten. Ze sloegen een jongen die naast me zat met een wapenstok in elkaar.”

Om de naar schatting zestienduizend demonstranten en de meer dan duizend blokkade-willigen onder controle te houden, heeft de Duitse politie zestienduizend manschappen gemobiliseerd, waarvan er ongeveer tienduizend in Nedersaksen actief zijn.

Aan de rails geketend

Inmiddels is het transport van elf treinwagons met veertien uur vertraging in het plaatsje Dannenberg op twintig kilometer van Gorleben aangekomen. Hier begint het moeilijkste deel van de reis pas. In Dannenberg worden de wagons op speciale vrachtwagens overgeladen, die de laatste twintig kilometer naar de tijdelijke opslagplaats voor zwaar nucleair afval in Gorleben moeten overbruggen.

Dat is niet eenvoudig: het afgelopen weekend is het transport al meerdere keren door aan de rails geketende en in bomen hangende activisten opgehouden. Bovendien blokkeerden honderden demonstranten op verschillende plekken de rails. De politie sloeg de blokkades met wapenstok, traangas en waterkanon uiteen. Meerdere activisten zijn door de politie aangehouden. Ook raakten meerdere demonstranten bij de schermutselingen gewond. Zowel demonstranten als politie geven aan dat het verzet dit jaar duidelijk heviger is dan voorgaande jaren.

Traditioneel ondervindt het transport op de laatste twintig kilometer de meeste weerstand. Rond duizend demonstranten hebben zich voor de ingang van de opslagplaats in Gorleben verzameld. Waarschijnlijk vertrekt het transport over de weg pas vanmiddag naar de eindbestemming.

Jeroen Kuiper is journalist in Berlijn voor o.a. *De Pers*, *De Groene Amsterdammer* en *Revu*. Hij werkt aan een boek over `Oost-Duitsland twintig jaar na de val van de Berlijnse Muur`.

Afbeeldingen:

Politie en clowns: [kleine gelbe ente, www.flickr.com](#)

Greenpeaceprotest: [GreenpeaceHH, www.flickr.com](#)

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/882/ik-blijf-tot-het-einde>